

Prvi skijaški klub u Splitu

Piše: ROBERT KUČIĆ

Fotografije: MUZEJ SPORTA SPLIT, STIPE BOŽIĆ, OSOBNi ARHIV

Prije 40 godina u Marmontovoj ulici osnovan je prvi splitski skijaški klub „Split“. No, povijest splitskog skijanja znatno je starija...

U prostorijama Hrvatskog planinarskog kluba „Mosor“ u Marmontovoj ulici, 10. svibnja 1976. godine osnovan je Prvi samostalni skijaški klub Split. Nastao je iz višegodišnje vrlo aktivne skijaške sekcije HPD Mosor, a sjednicu je vodio jedan od najaktivnijih članova sekcije Jakob Palir.

Upravni odbor i ostali organi jednoglasno su izabrani u sastavu: Mirjana Babin, Gojko Boraska, Stipe Božić, Ante Dadas, Dinka Dumanić, Savo Golubović, Robert Kučić, Goran Mudronja, Jakob Palir, Eduard Pavišić, Mane Pavlica, Slavko Stankov, Janez Stor, Vesna, Teklić, Ivan Tartaglia, Mirko Tomšić i Nikša Urlić. Nadzorni odbor: Ivo Bojić, Nino Janković i Nilka Kukoć. Disciplinska komisija: Ljubo Bogunović, Ana Ivić i Ivo Prebanda.

Bilo je pet prijedloga za naziv kluba: Split, Marjan, Mladost, Mosor i Dalmacija, da bi poslije kraće rasprave bilo prihvaćeno ime - „Split“. Za prvog predsjednika jednoglasno je izabran Goran Mudronja; prve čestitke i poklon zastavicu novom klubu uručio je predsjednik planinarskog kluba „Mosor“ Bogomir Medić. Osnivanje Prvog skijaškog kluba Split pozdravio je u ime SOFK-e grada Splita (Savez organizacija fizičke kulture) Mihovil Radja.

Natjecanja na Kamešnici i Vagnju

Ovaj događaj za neki grad u unutrašnjosti možda i ne bi bio neka vijest, ali za grad na moru, u ovom slučaju Split, prvo-razredna je vijest. Splitsani, pa i pojedini športski dužnosnici tog vremena s neskrivenim čuđenjem gledali su na ovu ideju. Sve one rijetke Splićane koje bi ponekad vidjeli vikendom sa skijaškom opremom, smatrali su u neku ruku čudacima. Tko je vidio da ljudi s mora idu na smučkanje, znali bi podrugljivo govoriti...

Radi povijesne istine treba ipak zabilježiti kako skijanje nije bilo sasvim nepoznato u gradu Splitu, tradicionalno vezanom za športove na moru i dakako nogomet. Iako nadomak Splita ima planina s visinskom granicom pogodnom za snijeg (kojega ima preko zime), dugo je trebalo da se pojave prvi skijaši.

Jakob Palir daje uputstva prije trke

Škola skijanja na Kupresu

Naime, te planine su dosta strme i kamenite s malo pogodnih padina za skijanje.

Najranije zapise o skijanju u Splitu nalazimo tridesetih godina prošlog stoljeća. Počeci te snježne bajke vezani su za planinarstvo i Hrvatsko planinarsko društvo „Mosor“. Grupa članova tog društva, zajedno s nekoliko Slovenaca, s tri para skija dva sata se penjala na jedan vrh planine Kamešnice (udaljene od Splita oko dva sata vožnje automobilom). Bilo je to 28. siječnja 1934. godine. Slikoviti opis u lokalnom tisku („Novo doba“) i suvremenika ovog doživljaja, učvrstio je uvjerenje kako na ovoj planini treba izgraditi dom za potrebe tako lijepog, zdravog i korisnog športa.

Već godinu dana ranije, utemeljena je pri spomenutom društvu i skijaška sekcija, na inicijativu inž. Pavla Lavrenčića prvog pročelnika. U Splitu, po uzoru na Zagreb, mogla se nabaviti sva potrebna skijaška oprema u trgovačkoj radnji Foto Radio Sport (u vlasništvu dr. Petra Gjurkovića). Sve ovo je doprinijelo otvaranju novih prostorija u skloništu HPD Mosor na Kamešnici u kojem se moglo skloniti do 50 skijaša. Svečano otvaranje obavio je tadašnji predsjednik „Mosora“, poznati zaljubljenik u planine i prirodu, profesor Umberto Girometta. Splićani vole šport i natjecanja, tako su zaredala i ona u skijanju, na planinama Kamešnici i Vagnju.

Posljednje skijaško natjecanje pred Drugi svjetski rat održano je na Kamešnici u nedjelju 10. 3. 1940. Tijekom rata nestaje nažalost sav arhiv, međutim zahvaljujući Borisu Regneru,

Najranije zapise o skijanju u Splitu nalazimo tridesetih godina prošlog stoljeća. Počeci te snježne bajke vezani su za planinarstvo i Hrvatsko planinarsko društvo „Mosor“

novinskom izvijestitelju iz Splita, imamo podatke s tog natjecanja te ih je vrijedno objaviti. Ovdje se, izgleda, radilo o kombinaciji skijanja i trčanja-hodanja jer je staza bila duga za juniore i žene 3000 metara, a za seniore 5000 m. Prvo mjesto kod juniora osvojio je Gjorgje Buić u vremenu 16.13, drugo Živko Gattin 17.45, treće Petar Dešković 19.15. Kod seniora prvi je bio Vasilije Petrošić 23.15, drugi Žarko Radica 27.28, a treći Stipe Vrcan 32.00, a u utrci ljepšeg spola pobijedila je Neda Radić 22.40, druga je bila Vesna Kaliterna 26.30, treća Milka Dešković 28.10.

„Bum“ početkom sedamdesetih

Snijeg u Splitu uvijek je izazivao senzaciju i radost, tako da imamo i slike iz 1941. godine gdje vidimo skijaše čak na

Na Stožeru (Kupres)

Nema ratraka, tabanje staze Čajuša

Smotra pred natjecanje

Marjanu! Poduža je lista pionira, zaljubljenika skijanja u Splitu iz tog vremena. Kako ne bi pali sasvim u zaborav izdvojiti čemo nekoliko imena: Pavle Lavrenčić ing., Drago Ulaga, prof. (jedan od utemeljitelja DIF-a u Ljubljani), Miro Zavodnik te Petar Gjurković.

Ratom prekinuta tradicija nastavljena je krajem studenoga 1945. godine kada su splitski skijaši organizirali radni izlet na Vaganj s ciljem uređenja privremenog skloništa te razmjene i prikupljanja skijaške opreme. Prvi poslijeratni skijaški izlet priredili su u ožujku 1946. godine.

Skijaši djeluju niz godina pri HPD Mosor kao sekcija. Zanimljivo je da je 1945. godine skijašku sekciju imalo i FD Jadran (fiskulturno društvo). Pravi skijaški bum nastaje početkom 70-ih godina kada skijaška sekcija poduzima istraživanje Dalmatinske zagore i Zapadne Bosne te dolazi 1972. godine do planine Stožer (Begovo selo) kod Kupresa koji se pokazao kao najpovoljniji za razvoj skijanja, posebno radi blizine magistralne ceste.

Zlatni medvjed Kupresa

Splitska SOFK-a kupuje staru žičaru-vučnicu na sidro dužine oko 400 metara (sa Sljemena) koju su vrijedni članovi Mosorove skijaške sekcije dobrovoljnim radom montirali u podnožju planine Stožer. Oko nabavke žičare posebno je bio angažiran Miroslav Delaš tehnički tajnik SFK-e. Samu akciju montiranja predvodili su Savo Golubović, Jakob Palir, Mane Pavlica, Eduard Pavišić, Stipe Božić (proslavljeni alpinist), Ante-Mačo Dadas, Boris Sirišćević-Sire, Marijan Pogačnik. Svakako treba naglasiti i dobru suradnju s čelnicima mjesta Kupres, posebno s upravom motela i njenim direktorom Momrom-Momom Mitrovićem.

Zahvaljujući Savezu školskih sportskih društava grada Splita te uz potporu SOFK-e i suradnju HPD Mosor, organizirana je na Stožeru prva škola skijanja za školsku djecu 1975. godine. Učitelji skijanja bili su istaknuti članovi skijaške sekcije HPD Mosor (Ante Dadas, Stipe Božić, Boris Sirišćević, Mirjana Babin, Nikša Urlić, Nino Grbelja i Idriz Čilić, a stalni liječnik škole bio je doktor Janez Stor. U ime SOFK-e i SŠSD-a školu je organizirao Robert Kučić.

Škola se iz godine u godinu povećavala u broju, tako da je boravak u grupama od 150 djece bio organiziran u mjesnoj osnovnoj školi. Mali motel poslije prve godine postao je tijesan. Škola je djelovala za vrijeme zimskih školskih praznika u dvije grupe. Završno natjecanje polaznika škole dobilo je ime Zlatni medvjed Kupresa. Ovo je natjecanje imalo prekid za vrijeme Domovinskog rata, a održava se kao tradicionalno i danas.

Ovakvo veliki broj djece svakog vikenda privlačio je njihove roditelje i ostale izletnike. Turistička organizacija „Dalmacijaturist“ prepoznala je potencijal, tako da se njihovim autobusima na padinama Stožera okupljalo i po nekoliko tisuća ljudi željnih zimsko-snežnih radosti iz cijele Dalmacije. Vrlo brzo i velike splitske radne organizacije svojim autobusima počele su vikendom dovoditi na izlet svoje djelatnike.

Sve ove djelatnosti zaljubljenika i entuzijasta amatera u skijanje, dovele su do gore spomenutog povijesnog datuma osamostaljenja Prvog skijaškog kluba Split prije 40 godina. I ne samo to - odličnom spregom tadašnjih turističkih djelatnika i velikim angažiranjem članova novog kluba, obavljena su snimanja terena na Kupreškoj visoravni te je vrlo brzo izgrađen Skijaški centar Čajuša s hotelom Adriaski i sustavom žičara.

Danas u Splitu djeluju dva samostalna skijaška kluba - Split i Nordis-Tromont. Ski klub Nordis dao je Splitu i prvu skijašku olimpijku Andreu Komšić koja je nastupila na Zimskim olimpijskim igrama u Sočiju 2014. godine.

Danas Skijaški klub Split ima više od 600 članova, uspješno nastupa na mnogim natjecanjima, a na čelu je predsjednik Blaženko Granić.

LITERATURA:

Zapisnik osnivačke skupštine prvog skijaškog kluba u Splitu, zapisničar: Krstulović Ivana, Split, 10. V. 1976.
Duško Marović-Mihovil Radja (2006). Povijest športa u Splitu: 1918 - 1941, Knjiga II. Split: Splitski savez športova, Komisija za povijest športa
Toni Petrić (1986). Sport u Splitu: 1944-1984. Split: Savez za fizičku kulturu općine Split: Samoupravna interesna zajednica fizičke kulture općine Split
Goran Gabrić (2000). Hrvatsko planinarsko društvo „Mosor“-Split 1925-2000. Split: HPD Mosor Split